

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100
<i>Termin egzaminu:</i>	3 czerwca 2025 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	27 czerwca 2025 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania określone w podstawie programowej ¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne sformułowanie argumentu potwierdzającego korzystny wpływ humoru na jednostkę ORAZ argumentu potwierdzającego korzystny wpływ humoru na społeczeństwo.

1 pkt – poprawne sformułowanie argumentu potwierdzającego korzystny wpływ humoru na jednostkę ALBO argumentu potwierdzającego korzystny wpływ humoru na społeczeństwo.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

1) Argument potwierdzający korzystny wpływ humoru na jednostkę, np.:

- Humor pozwala wytrwać w wykonywaniu zadań wymagających dużo czasu i pracy.
- Humor ułatwia radzenie sobie z trudnymi sytuacjami/doświadczeniami/wydarzeniami.

2) Argument potwierdzający korzystny wpływ humoru na społeczeństwo, np.:

- Humor wzmacnia więzi społeczne.
- Dzięki humorowi ludzie łatwiej nawiązują relacje z osobami o podobnych poglądach i cechach.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977, z późn. zm., tj. Dz.U. z 2014 r. poz. 803, Dz.U. z 2016 r. poz. 895).

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i trafne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Nie są. Filozofowie oceniali humor negatywnie, a psycholodzy – pozytywnie.
- Nie. Filozofowie oceniali humor negatywnie, ponieważ według nich humor nie był oznaką prawdziwych uczuć / humor był oznaką zarożumiałości. Natomiast według psychologów humor jest czymś pozytywnym, bo wpływa na dobre samopoczucie człowieka.

Zadanie 3. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie dwóch czynników.

1 pkt – poprawne podanie jednego czynnika.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Oceniane są dwie pierwsze odpowiedzi udzielone przez zdającego.

Przykładowe odpowiedzi

- żart narusza jakąś normę/zasadę
- naruszenie normy/zasady nie może być przesadne
- zabawna sytuacja znajduje się pomiędzy sytuacjami zwyczajnymi a dramatycznymi

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 3.4) rozpoznaje [...] funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 5. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe [...] w tekście; 3.8) odróżnia słownictwo neutralne od [...] wartościującego [...].

2 pkt – poprawne wpisanie w odpowiednie miejsce w tabeli wszystkich podanych sformułowań.

1 pkt – poprawne wpisanie w odpowiednie miejsce w tabeli co najmniej trzech podanych sformułowań.

0 pkt – poprawne wpisanie w odpowiednie miejsce w tabeli mniej niż trzech podanych sformułowań lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Jeżeli zdający wpisze pięć sformułowań tylko do jednej kolumny w tabeli, to za rozwiązanie zadania otrzymuje 0 pkt.

Rozwiązanie

Słownictwo neutralne	Słownictwo wartościujące
definicja humoru samopoczucie emocjonalne	żmudne zadania trudne doświadczenie napięta atmosfera

Zadanie 6. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.7) wykonuje różne działania na tekście cudzym ([...] streszcza [...]).

Zasady oceniania

- 3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba wyrazów.
- 2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.
- 1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.
- 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Marcin Nowacki wypowiada się na temat humoru i jego poczucia. Autor podejmuje próbę objaśnienia istoty humoru i zauważa, że humor obejmuje przestrzeń między naruszeniem jakiejś zasady i brakiem dramatycznych skutków takiego naruszenia. Dostrzega, że stosunek ludzi do humoru zmienił się na bardziej pozytywny. Obecnie zauważamy, że humor pozytywnie oddziałuje na życie społeczne i poszczególnych osób. [55 wyrazów]

Zadanie 7. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia [...] kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Nie. Poza słownictwem wpływ angielskiego na polszczyznę jest widoczny również w organizacji/składni zdania.
- Nie. Angielski wpływa także na strukturę wypowiedzi.
- Nie. Z angielskiego do polszczyzny przenosi się wzorce/schematy myślowe.

Zadanie 8. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] wydzielonych fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie dwóch czynników na podstawie akapitów 3. i 4.

1 pkt – poprawne podanie jednego czynnika na podstawie akapitów 3. i 4.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Oceniane są dwie pierwsze odpowiedzi udzielone przez zdającego.

Przykładowe odpowiedzi

- wpływ kultury zachodniej na kulturę konsumpcyjną w Polsce / napływ do Polski towarów z Zachodu
- przekonanie społeczne, że produkt o angielskiej nazwie jest dobry jakościowo
- utożsamienie nabywcy z produktem / przekonanie nabywcy, że jest równie wartościowy jak produkt o angielskiej nazwie, zakupiony przez niego

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazwiska autora oraz tytułu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Uznaje się odpowiedzi A. Mickiewicz, Mickiewicz.
- 2) Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora skutkuje przyznaniem 0 pkt.

Rozwiązanie

Autor: Adam Mickiewicz

Tytuł: *Pan Tadeusz*

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie na podstawie fragmentu *Pana Tadeusza* ORAZ tekstu Bartosza Warzyckiego.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Rozwiązanie zadania 9.2. jest oceniane, nawet jeżeli zdający otrzyma 0 pkt za rozwiązanie zadania 9.1.
- 2) W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza przyznaje się 0 punktów.
- 3) Jeżeli w odpowiedzi nie pojawi się nazwisko Bartosza Warzyckiego, ale z treści wynika, że zdający odnosi się trafnie do tekstu 2., wówczas uznaje się odpowiedź za poprawną.

Przykładowe odpowiedzi

- Jest taki sam. Z tekstu Warzyckiego wynika, że angielskie nazwy produktów są atrakcyjne dla Polaków, tak samo jak francuszczyzna była atrakcyjna dla Polaków, o których mowa we fragmencie *Pana Tadeusza*.
- Jest częściowo podobny. Polacy z tekstu Warzyckiego mają pozytywny stosunek do nazw towarów w języku angielskim, ponieważ chętniej kupują produkty nazwane po angielsku. Z kolei Podkomorzy mówi o dwóch grupach Polaków – tej zafascynowanej francuszczyzną i bezkrytycznie naśladowującej wymowę francuską oraz francuskie stroje i obyczaje, a także tej, która krytykuje takie naśladownictwo, a mimo to ulega modzie na to, co francuskie.

Zadanie 10. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] wydzielonych [...] fragmentów [...]; potrafi objaśnić ich [...] funkcję na tle całości; 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – jedna poprawna odpowiedź lub odpowiedzi niepoprawne albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FPF

Zadanie 11. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe [...] w tekście. <i>III etap edukacyjny (gimnazjum)</i> Zdający: 3.6) rozróżnia rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, imiesłowowe równoważniki zdań [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe [...] w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

produkty/produktów

Zadanie 13. (0–50)

Temat 1. Czym kierują się ludzie w swoim życiu? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Lalki*, do całej powieści Bolesława Prusa oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołań do całej powieści *Lalka* oraz do wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Lalki* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] akcja); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne i precyzyjne
		12	Uzasadnienie trafne i częściowe
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne
		4	Uzasadnienie częściowe
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia

Uwagi.

- 1) Jeśli w kategorii A praca
- 2) Jeśli w kategorii A praca
- 3) Jeśli praca składa się z
- 4) Pojawienie się rzeczowej

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem

Adekwatność to odpowiedniość

postawę ambiwalentną wobec

Sformułowanie stanowiska

niepełnego zrozumienia tekstu

Wypowiedź argumentacyjna,

niezwiązane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska na

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być zgodne

Uzasadnienie:

– **pogłębione** to uzasadnienie

– **trafne** zawiera logicznie

Szerokość uzasadnienia oceniana

w poleceniu.

Uzasadnienie jest:

– **szerokie**, jeśli zdający trafnie

– **wąskie**, jeśli zdający trafnie

w zadaniu tekstu lub nie

– **częściowe**, jeżeli (a) nie

argumenty są niepoparte

Wypowiedź argumentacyjna,

lub rozwija myśli niezwiązane

C. Poprawność rzeczową oceniana

uzasadnienie stanowiska w

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy

interpretacyjnego przywołane

D. Kompozycja oceniana jest

Należy wziąć pod uwagę, czy

ocenę rozprawki

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować

problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.

godność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować

problemu).

Jeżeli częściowo udaną próbą rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

jeżeli brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli

nie stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

jeżeli wyodrębnioną częścią rozprawki.

którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia,

nie argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych

odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,

odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego

o al innego tekstu kultury),

argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre

argumentami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

jeżeli **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu

o stanowiskiem.

ocena na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na

o problemu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

o wiadczący o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu

o z zdającego.

o względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z gatunkiem wypowiedzi.

o nie zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego

przedstawienia stanowiska i uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń). Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli jest realizowana w tekście funkcjonalnie i realizowanymi w tekście funkcjonalnymi. **E. Spójność lokalną** ocenia się w sąsiedztwie zdaniami w akapicie, a nie w całym tekście. **F. Styl tekstu** ocenia się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, a nie w odstępstwach od stosowności.
- **częściowo stosowny**, jeśli pojawiają się wyrazy i konstrukcje, które mieszają różne style.
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź wypracowania nie musi być

G. Poprawność językowa ocenia się w fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w której tekst jest pisany, np. błędnie składniowo. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocenia się w tekście oraz ich **wagę** (błędy interpunkcyjne w zapisie słów i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych).

istotnych argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie powtórzone).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

Podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne

w wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi mieszają się język potoczny, nieoficjalny, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź jest z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, stylistycznych, a nie z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierne powtórzenia, metafory, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów i fraz o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i Komisji Egzaminacyjnej.

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Tadeusz Śliwiak, *Obiecaliśmy sobie ogród*)

Wskazówki do tematu 2.

- Koncepcja interpretacyjna musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wywodu.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) utworu nie jest jego interpretacją.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] sytuacja liryczna [...]); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] ([...] interpretacja utworu literackiego [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utrata
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utrata
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utrata
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utrata
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak

Uwagi.

- 1) Jeśli w kategorii A praca
- 2) Jeśli w kategorii A praca
- 3) Jeśli praca składa się z n
- 4) Pojawienie się rzeczowej

etyckiego

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów

A. Koncepcja interpretacji (wyrażonym np. w postaci tezy, która jest **spójna**, a także czy zdający **Koncepcja może być:**

- **częściowo sprzeczna** z tekstem, jeśli zawiera wyłączenia, które nie znajdują potwierdzenia w tekście;
- **całkowicie sprzeczna** z tekstem, jeśli zawiera wyłączenia, które nie znajdują potwierdzenia w tekście;
- **spójna**, gdy obejmuje i łączy wszystkie sensy utworu;
- **niespójna**, gdy jest fragmentaryczna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania, jak one się łączą, a także gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu.

Brak koncepcji to brak śladów koncepcyjnej pracy, np. streszczeniem. Koncepcja może być:

B. Uzasadnienie interpretacji
Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera wyłączenia, które nie znajdują potwierdzenia w tekście;
- **częściowo trafne**, jeśli zawiera wyłączenia, które nie znajdują potwierdzenia w tekście;
- **pogłębione**, jeśli znajduje się w tekście i łączy wszystkie sensy utworu;
- **niepogłębione**, gdy zawiera wyłączenia, które nie znajdują potwierdzenia w tekście.

C. Poprawność rzeczowa o koncepcję interpretacyjną uwzględniającą poprawność merytoryczną.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy, który może być popełniony przy wyrażaniu tezy interpretacyjnej.

D. Kompozycja jest oceniana pod kątem gatunku wypowiedzi. Należy

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

Wskazywanie na funkcjonalność interpretacji polega na wskazaniu, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** (czyli czy zawiera sensy, które znajdują potwierdzenie w tekście).

niezbędne dla jasnego przed są logicznie oraz konsekwentna. Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia sąsiedztwie zdaniami w akapicie ze sobą ani logicznie, ani graficznie.

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **Styl** uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny** jeśli w wypowiedzi pojawiają się mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź nie ma charakteru stylu wypracowania nie ma

G. Poprawność językowa ocenia poprawność fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, np. składniowe. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocenia poprawność (błędy interpunkcyjnej w zapisie słów i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych)

na koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są rządzone (bez luk i zbędnych powtórzeń).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest

na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim nawiązaniu zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. mieszanie i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

niezgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadużycie, metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub inne błędy stylistyczne.

Wypowiedź ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego uchwały nr 10 z 2016 r. w sprawie h Jerzego Podrackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni nie z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przymikowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przymikiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli łącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia

- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia
 - k) brak przecinka między jednorodnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie, skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.